

RAAP-NOTITIE 4426

Plangebied Spanweg 3 nabij Onstwedde

Gemeente Stadskanaal

Archeologisch vooronderzoek: een verkennend
veldonderzoek

Archeologisch Adviesbureau

4000 voor Chr.

3750 voor Chr.

2000 voor Chr.

700 voor Chr.

150 na Chr.

120 na Chr.

100 na Chr.

650 na Chr.

Colofon

Opdrachtgever: Bouwkundig Ontwerpburo Wilzing namens [REDACTED]

Titel: Plangebied Spanweg 3 nabij Onstwedde, gemeente Stadskanaal; archeologisch vooronderzoek: een verkennend veldonderzoek

Status: eindversie

Datum: 14 februari 2013

Auteur: [REDACTED]

Projectcode: STSP

Bestandsnaam: NO3326_STSP.doc

Projectleider: [REDACTED]

Projectmedewerkers: [REDACTED]

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer: 55502

Autorisatie: [REDACTED]

Bevoegde overheid: gemeente Stadskanaal

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

Leeuwenveldseweg 5b

[REDACTED] Weesp

Postbus 5069

[REDACTED] Weesp

telefoon: 0294-491 500

telefax: 0294-491 519

E-mail: raap@raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2013

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 Inleiding

1.1 Administratieve gegevens

- *type onderzoek*: een verkennend veldonderzoek
- *bevoegde overheid*: gemeente Stadskanaal
- *onderzoekskader*: omgevingsvergunningsaanvraag
- *datum veldonderzoek*: 11-02-2013
- *locatie*:
  - *ligging*: het plangebied ligt nabij Onstwedde, ten westen van de Spanweg, tussen de huisnummers 2 en 3 (figuur 1).
  - *gemeente*: Stadskanaal
  - *provincie*: Groningen
  - *omvang plangebied*: het plangebied is circa 140 m lang en circa 40 m breed (5.600 m²)
  - *kaartblad topografische kaart Nederland, schaal 1:25.000*: 13A
  - *centrumcoördinaten (X/Y)*: 266.070/564.920
- *ARCHIS-vondstmeldingsnummer(s)*: niet van toepassing
- *ARCHIS-waarnemingsnummer(s)*: niet van toepassing
- *ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer*: 55502
- *documentatie*: de documentatie van het project wordt bij RAAP bewaard onder de projectcode STSP en wordt binnen een termijn van twee jaar overgedragen aan het Noordelijk Archeologisch Depot te Nuis.

1.2 Aanleiding en doelstelling

In het plangebied zijn bodemingrepen gepland (zie § 2.1 voor een uitgebreide beschrijving) die mogelijk bedreigend zijn voor eventuele archeologische resten. Ten behoeve van de omgevingsvergunning is daarom op basis van de richtlijnen uit het bureauonderzoek (De Jong & Van der Mei, 2013; zie hoofdstuk 2) een verkennend veldonderzoek uitgevoerd. De doelstelling van het onderzoek is de gaafheid van de bodem en de aan- of afwezigheid van archeologische resten vast te stellen.

1.3 Onderzoeksvragen

1. Zijn de archeologisch relevante niveaus intact?
2. Heeft dat gevolgen voor de archeologische verwachting?
3. Zijn er aanwijzingen voor (grotere) archeologische nederzettingen?
4. Is archeologisch vervolgonderzoek noodzakelijk?

1.4 Randvoorwaarden

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep (zie artikel 24 van het Besluit archeologische monumentenzorg). De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; <http://www.sikb.nl>), geldt in de praktijk als richtlijn. RAAP beschikt over een opgravingsvergunning, verleend door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden.

Archeologische perioden			
Tijdperk		Datering	
Nieuwste tijd (=Nieuwe tijd C)			
Nieuwe tijd	B	1795	
	A	1650	
Middeleeuwen	Laat	1500	
	Vol	1250	
	Vroeg	Ottoons	1050
		Karolingisch	900
		Merovingisch laat	725
		Merovingisch vroeg	525
	Romeinse tijd	Laat	450
IJzertijd	Laat	270	
	Midden	70 na Chr.	
	Vroeg	15 voor Chr.	
Bronstijd	Laat	250	
	Midden	500	
	Vroeg	800	
Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat	1100	
	Midden	1800	
	Vroeg	2000	
Mesolithicum (Midden Steentijd)	Laat	2850	
	Midden	4200	
	Vroeg	4900/5300	
Paleolithicum (Oude Steentijd)	Laat	6450	
	Midden	8640	
	Vroeg	9700	
	Jong B	12.500	
	Jong A	16.000	
Midden	35.000		
Oud	250.000		

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

2 Bureauonderzoek

Door Libau is een bureauonderzoek uitgevoerd (De Jong & Van der Mei, 2013). De archeologische verwachting en advies uit dit onderzoek worden integraal overgenomen.

2.1 Planvoornemen

Binnen het plangebied zal een nieuwe loods van circa 2000 m² worden gebouwd. De afmetingen van de nieuwe loods bedragen circa 30 bij 66 m. De muren worden gefundeerd op betonpoeren van circa 1,1 bij 1,1 m. De fundering reikt tot circa 1m onder peil. Doordat de hoogte van het maaiveld oploopt, wisselt de funderingsdiepte van circa 1 m -Mv tot 2,4 m -Mv. Ook de diepte van de betonvloer ten opzichte van het huidige maaiveld wisselt hierdoor. In de toekomst zal ook een nieuwe woning worden gerealiseerd.

2.2 Gespecificeerde archeologische verwachting en advies

"In de omgeving van het plangebied, met name op de Onstwedderholte, zijn archeologische resten uit de Prehistorie aangetroffen. Gezien de geomorfologische situering bestaat ook voor het plangebied een grote kans op de aanwezigheid van prehistorische resten in de vorm van nederzettingsresten en graven. Doordat in het plangebied geen esdek aanwezig is, kunnen eventueel aanwezige intacte resten meteen onder de bouwvoor worden aangetroffen [in de top van het dekzand].

Geadviseerd wordt in het plangebied een booronderzoek uit te voeren. Dit booronderzoek dient te bestaan uit minimaal 12 boringen en heeft als doel de gaafheid van de bodem en de aan- of afwezigheid van archeologische resten vast te stellen. De opgeboorde grond dient te worden onderzocht op archeologische indicatoren zoals bewerkt (vuur)steen, houtskool, verbrand bot en aardewerk. Tevens kunnen in de boringen bodemkundige aanwijzingen worden aangetroffen die bijvoorbeeld wijzen op de aanwezigheid van oude akkerlagen en resten van grafheuvels. Gelijktijdig met het booronderzoek dient te worden gelet op archeologische resten die mogelijk aan de oppervlakte liggen (zo kunnen grafheuvelzolen aan het oppervlak zichtbaar zijn in de vorm van een geelzandige cirkel). Op basis van de resultaten van het booronderzoek zal worden bepaald of nader archeologisch onderzoek in de vorm van een proefsleuvenonderzoek of opgraving noodzakelijk is."

3 Veldonderzoek

3.1 Methode

- *oppervlaktekartering*: vanwege het grondgebruik (gras) en sneeuwbedekking was de vondst-zichtbaarheid slecht. De oppervlaktekartering heeft zich daarom beperkt tot bodemontslu-tingen zoals molshopen.
- *positie boringen*: de boringen zijn gezet in een driehoeksgrid van 25x30 m
- *gebruikt boormateriaal*: gutsboor (2 cm diameter)
- *totaal aantal boringen*: 12
- *minimaal geboorde diepte*: 0,65 m -Mv
- *maximaal geboorde diepte*: 1,0 m -Mv
- *boorbeschrijvingen*: lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989). De uitgebreide boorbeschrijvingen (inclusief lithologisch profiel) zijn opgenomen in bijlage 1.
- *X-/Y-coördinaten boringen gemeten met*: meetlinten

3.2 Resultaten

Geologie en bodem

- *beschrijving laagopvolging (lithologisch) en interpretatie (lithogenetisch)*: in het plangebied bestaat de toplaag uit een 0,15 tot 0,3 m dikke bouwvoor (matig fijn, matig siltig, zwak humeus, bruingrijs zand) met daaronder een 0,15 tot 0,65 m dikke, verstoorde laag zand (matig fijn, matig siltig, zwak humeus, bruingrijs tot geel zand met zandbrokken). Boring 11 is gezet in een vervallen schuur. Onder de hier aanwezige betonvloer is de bodem tot 0,7 m -Mv verstoord. Onder de bouwvoor/verstoorde laag bevindt zich dekzand (matig fijn, matig siltig, lichtgeel tot bruingeel zand) op 0,4 tot 0,85 m -Mv. In geen van de boringen is een (podzol)bodem waar-genomen. De top van het dekzand is diep verstoord.

Archeologie

Het verwachte archeologische niveau, de top van het dekzand, is diep verstoord en er zijn geen oppervlaktevondsten gedaan. Er zijn geen aanwijzingen voor een mogelijke archeologische vindplaats binnen het plangebied.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Volgens het bureauonderzoek gold voor het plangebied een hoge archeologische verwachting voor nederzettingsresten en graven uit de Prehistorie. Deze werden verwacht direct onder de bouwvoor in de top van het dekzand. Uit het veldonderzoek blijkt dat de top van het dekzand diep verstoord is. De archeologische verwachting moet daarom worden bijgesteld naar laag. Het onderzoek heeft geen aanwijzingen opgeleverd voor een mogelijke archeologische vindplaats in het plangebied.

4.2 Aanbevelingen

De resultaten van het onderzoek geven geen aanleiding om archeologisch maatregelen (plan-aanpassing, vervolgonderzoek, etc.) aan te bevelen.

Wanneer bij de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, moet hiervan direct melding gemaakt worden bij de bevoegde overheid (gemeente Stadskanaal).

Literatuur

Nederlands Normalisatie-instituut, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.

Jong, M. de & N. van der Mei, 2013. *Spanweg 3 te Onstwedde, gemeente Stadskanaal. Een Archeologisch Bureauonderzoek*. Libau, Groningen.

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

Figuur 1. Ligging van het plangebied (gearceerd); inzet: ligging in Nederland (ster).

Figuur 2. Resultaten onderzoek.

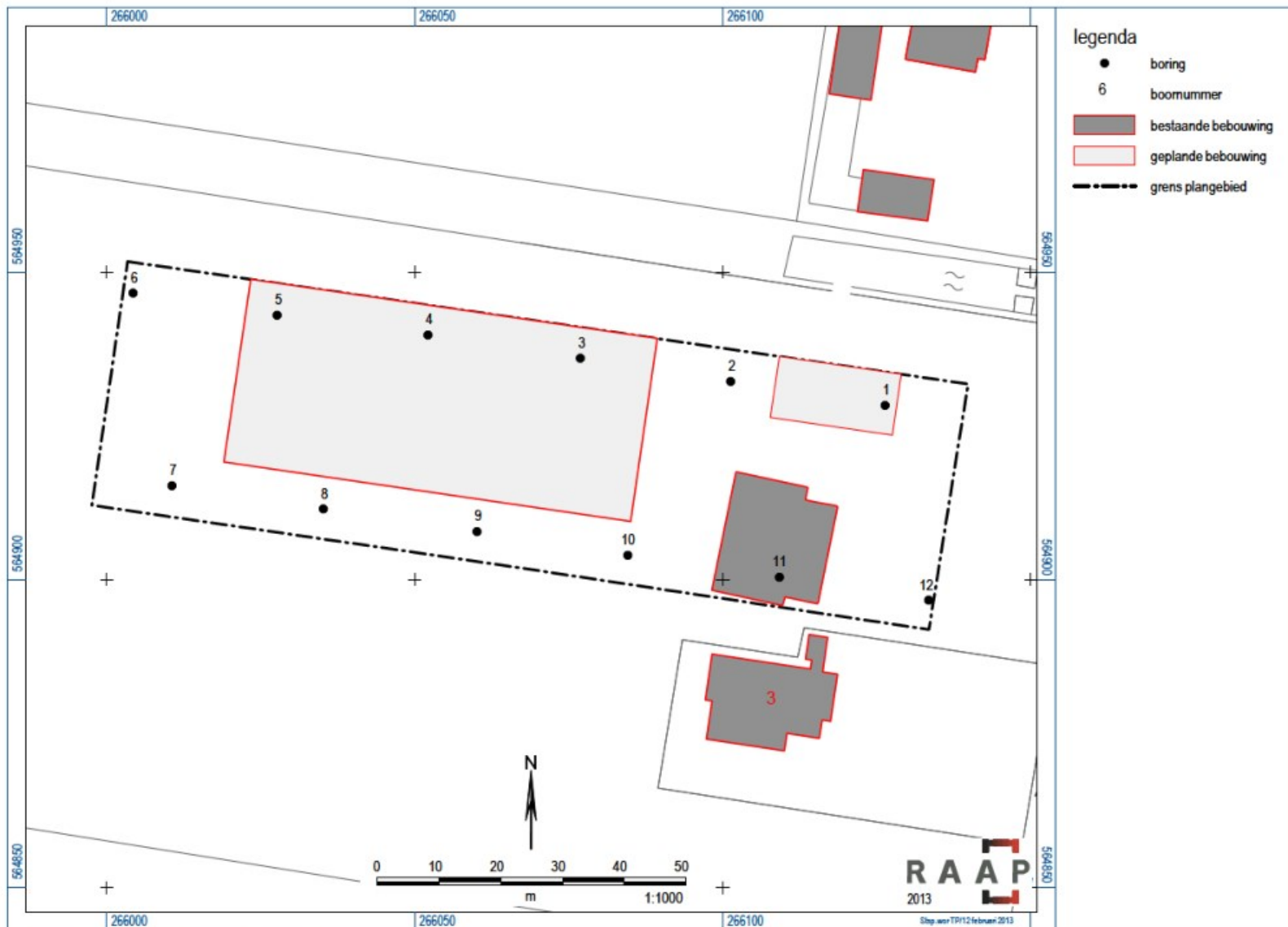
Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Bijlage 1. Boorbeschrijvingen (inclusief lithologisch profiel).

Figuur 1. Ligging van het plangebied (gearceerd); inzet: ligging in Nederland (ster).

Figuur 2. Resultaten onderzoek.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen (inclusief lithologisch profiel)

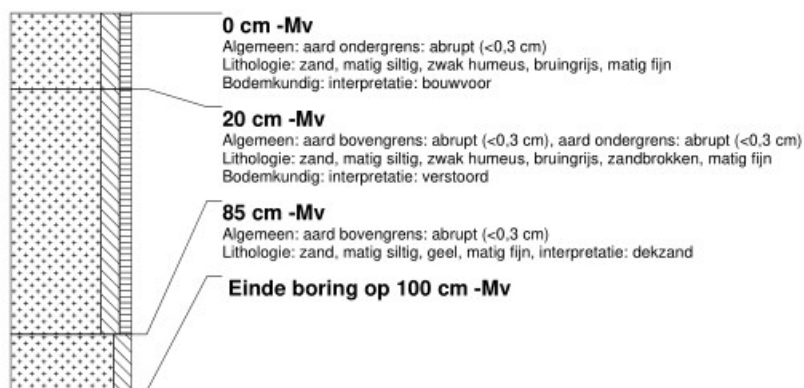
boring: STSP-1

beschrijver: BH/DB, datum: 11-2-2013, X: 266.126, Y: 564.928, kaartblad: 13A, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Groningen, gemeente: Stadskanaal, plaatsnaam: Onstwedde, opdrachtgever: Bouwkundig Ontwerpburo Wilzig, uitvoerder: RAAP Noord

boring: STSP-2

beschrijver: BH/DB, datum: 11-2-2013, X: 266.101, Y: 564.932, kaartblad: 13A, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Groningen, gemeente: Stadskanaal, plaatsnaam: Onstwedde, opdrachtgever: Bouwkundig Ontwerpburo Wilzig, uitvoerder: RAAP Noord

boring: STSP-3

beschrijver: BH/DB, datum: 11-2-2013, X: 266.077, Y: 564.936, kaartblad: 13A, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Groningen, gemeente: Stadskanaal, plaatsnaam: Onstwedde, opdrachtgever: Bouwkundig Ontwerpburo Wilzig, uitvoerder: RAAP Noord

boring: STSP-4

beschrijver: BH/DB, datum: 11-2-2013, X: 266.052, Y: 564.940, kaartblad: 13A, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Groningen, gemeente: Stadskanaal, plaatsnaam: Onstwedde, opdrachtgever: Bouwkundig Ontwerpburo Wilzig, uitvoerder: RAAP Noord

boring: STSP-5

beschrijver: BH/DB, datum: 11-2-2013, X: 266.028, Y: 564.943, kaartblad: 13A, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Groningen, gemeente: Stadskanaal, plaatsnaam: Onstwedde, opdrachtgever: Bouwkundig Ontwerpburo Wilzig, uitvoerder: RAAP Noord

boring: STSP-6

beschrijver: BH/DB, datum: 11-2-2013, X: 266.004, Y: 564.947, kaartblad: 13A, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Groningen, gemeente: Stadskanaal, plaatsnaam: Onstwedde, opdrachtgever: Bouwkundig Ontwerpburo Wilzig, uitvoerder: RAAP Noord

boring: STSP-7

beschrijver: BH/DB, datum: 11-2-2013, X: 266.011, Y: 564.915, kaartblad: 13A, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Groningen, gemeente: Stadskanaal, plaatsnaam: Onstwedde, opdrachtgever: Bouwkundig Ontwerpburo Wilzig, uitvoerder: RAAP Noord

boring: STSP-8

beschrijver: BH/DB, datum: 11-2-2013, X: 266.035, Y: 564.911, kaartblad: 13A, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Groningen, gemeente: Stadskanaal, plaatsnaam: Onstwedde, opdrachtgever: Bouwkundig Ontwerpburo Wilzig, uitvoerder: RAAP Noord

boring: STSP-9

beschrijver: BH/DB, datum: 11-2-2013, X: 266.060, Y: 564.908, kaartblad: 13A, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Groningen, gemeente: Stadskanaal, plaatsnaam: Onstwedde, opdrachtgever: Bouwkundig Ontwerpburo Wilzig, uitvoerder: RAAP Noord

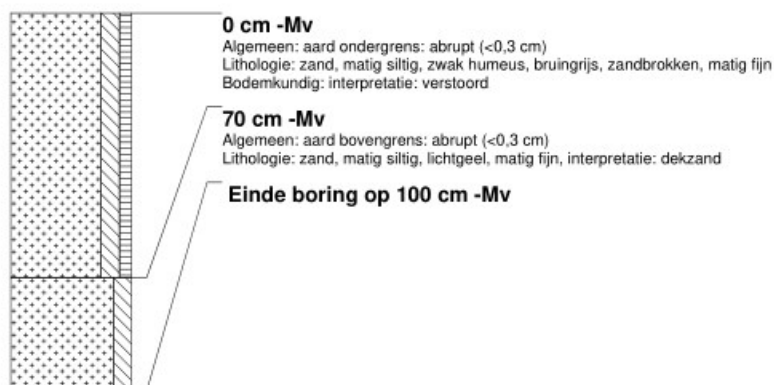
boring: STSP-10

beschrijver: BH/DB, datum: 11-2-2013, X: 266.085, Y: 564.904, kaartblad: 13A, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Groningen, gemeente: Stadskanaal, plaatsnaam: Onstwedde, opdrachtgever: Bouwkundig Ontwerpburo Wilzig, uitvoerder: RAAP Noord

boring: STSP-11

beschrijver: BH/DB, datum: 11-2-2013, X: 266.109, Y: 564.900, kaartblad: 13A, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Groningen, gemeente: Stadskanaal, plaatsnaam: Onstwedde, opdrachtgever: Bouwkundig Ontwerpburo Wilzig, uitvoerder: RAAP Noord

boring: STSP-12

beschrijver: BH/DB, datum: 11-2-2013, X: 266.134, Y: 564.897, kaartblad: 13A, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Groningen, gemeente: Stadskanaal, plaatsnaam: Onstwedde, opdrachtgever: Bouwkundig Ontwerpburo Wilzig, uitvoerder: RAAP Noord

